

A Társaság által alapított és adományozott díjak és elismerések

A Magyar Hadtudományi Társaság olyan társadalmi szerveződés, amelynek tagjai önként vállalják, hogy a kollektíva tagjaként részt vesznek a közös munkában, szakmai ismereteiket és tapasztalataikat, nem utolsósorban a hadtudományi kutatás terén elért eredményeiket a honvédelem erősítésének és a honvédség fejlesztésének, építésének szolgálatába állítják.

A Társaság több tagja az átlag felett teljesít, vannak akik a közösség életében kiemelkedő szerepet töltenek be:

- hosszú éveken át a Társaság különböző bizottságaiban, a szervezeti egységek fejlesztésében, tevékenységük szervezésében és irányításában kiemelkedő szerepet vállalnak;
- szakmai ismereteik és tapasztalataik tudományos igényű rendszerezésével gazdagítják a szakirodalmat;
- hozzájárulnak a hadtudomány és a katonai műszaki tudományok fejlesztéséhez;
- aktívan részt vesznek a Társaság központi rendezvényeinek a tervezésében, szervezésében;
- huzamosabb időn át kiemelkedő tudományszervezői munkát végeznek;
- vagy más, a Társaság hatékonyabb működését, szervezeti életét elősegítő javaslatokkal, elgondolásokkal élnek és azok megvalósításában is aktívan részt vesznek.

A Társaság elnöksége mindig arra törekedett, hogy a közösségi munkában kiemelkedő tagok tevékenységét – anyagi lehetőségeinek függvényében – elismerje. Ezt mutatja, hogy fennállása második évében, 1992-ben, dr. Ács Tibor kezdeményezésére, megalapította a Tanárky Sándor-díjat, majd a többi díjakat és a különböző elismerési formákat. 2003-ban az MHTT elnöksége egységesítette, rendezte az adományozható díjak és elismerések rendszerét. Ezzel együtt az elismerések adományozásának rendjét is szabályozta, többek között a javaslatok érdemi összegyűjtése és azok döntéshez történő előkészítése érdekében – az alapszabállyal összhangban – 2004-ben létrehozta az ún. Díjbizottságot, amelynek elnöki tisztségét 2010-ig dr. Héjja István, a Tár-

saság egyik aktív közszereplője látta el. Meghívottként részt vett az elnökség és az IB-ülésein, így jól ismerte a Társaság életét és szervezeti egységeinek működését. Az elnökség nevében köszönjük lelkiismeretes munkáját. A legutóbbi küldöttgyűlés – az elnökség javaslatára – dr. Felházi Sándor mk. ezredest, a Társaság egyik elnökhelyettesét kérte fel a Díjbizottság elnöki teendőinek ellátására.

Az alábbiakban bemutatjuk, hogy a Társaság elnöksége miként élt működésének húsz évében kialakított elismerési formák adományozásának lehetőségével, kik voltak azok, akik kiemelkedő munkájuk elismeréseként díjat kaptak, illetve különböző elismerésekben részesültek.

Díjak és elismerések

1. Életműdíj, emlékgyűrű (az MHTT tevékenységével kapcsolatos kiemelkedő életmű alapján kerül odaítélésre, vésett arany pecsétgyűrű MHTT szöveggel, a gyűrű átadása az évente megtartandó küldöttgyűlésen történik);
2. Tanárky Sándor-díj (az érvényes alapítási szabály szerint);
3. A Magyar Hadtudományi Társaság (elnökség) örökös tagja (a Társaság alapszabálya szerint, odaítélése a küldöttgyűlésen történik);
4. A Magyar Hadtudományi Társaság érdemes tagja cím (a Társaságban hosszú időn át végzett kiemelkedő munkáért, odaítélése a küldöttgyűlésen történik);
5. Korponay János-díj (az érvényes alapítási szabály szerint);
6. Emlékplakett, emlékérmé (az MHTT-ben hosszú időn át végzett kiemelkedő munkáért, névre szóló véséssel, átadása a küldöttgyűlésen történik);
7. Elismerő oklevél vagy tárgyjutalom (MHTT váza vagy Hadtudományi Lexikon, a Társaságban végzett kiemelkedő munkáért, átadása elnökségi ülésen vagy a küldöttgyűlésen történik).

A díjakra és elismerésekre évente a szakosztályok ajánlása alapján 3 fős bizottság – a Díjbizottság – terjeszti elő a javaslatokat az elnökség felé. Az elnökség dönt arról, hogy az adott évben mely elismerési formát adja ki a Társaság, és a javasolt személyek közül ki vagy kik kapják a díjakat és a különböző elismeréseket.

A Tanárky-díj adományozásának szabályai

Az MHTT az alapszabálya 1. fejezetének 2. § 3/f. pontja, az 1992. február 29-ei küldöttgyűlés és az 1992. október 1-jei elnökségi ülés határozatai alapján a Tanárky Sándor őrnagyról, a Magyar Tudományos Akadémia 1838. szeptember 8-án megválasztott első hadtudományi rendes tagjáról elnevezett

TANÁRKY SÁNDOR-DÍJAT megalapítja

A tudományos díj a hadtudományi kutatómunkában kiemelkedő teljesítményeket elért MHTT-tagok elismerésére szolgál, az alábbi adományozási szabályok szerint:

- 1) Az odaítélés alapja:
 - a) új eredményeket tartalmazó, magas színvonalú hadtudományi tanulmány, mű;
 - b) az utolsó öt évben nyújtott kiemelkedő hadtudományi alkotómunka;
 - c) huzamos ideig végzett kiemelkedő tudományszervező tevékenység.
- 2) A díj odaítélését az MHTT elnöksége által három évre megbízott javaslattevő bizottság kezdeményezi. A bizottság a díj adományozására írásos javaslatait évente szeptember 30-áig terjeszti az elnökség elé.
- 3) Az MHTT elnöksége 2/3-os titkos szavazás alapján évente 1–3 díjat adományozhat, külön megállapítva a díjak összegét.
- 4) A díjakat az MHTT elnöksége minden évben a Magyar Tudomány Napjához kapcsolódó rendezvényen, ünnepélyesen adja át az elismerésben részesülő tagoknak.

Tanárky Mihály Sándor 1784-ben a Pest vármegyei Bián született, ahol apja református lelkész volt. Gondos családi nevelés és iskolai tanulmányai után lett katona, 1806. január 25-től 1838. január 17-éig, 32 éven át szolgált a cs. és kir. hadseregben. Zászlós 1809. január 10-én lett. Kiváló teljesítményei alapján három ízben soron kívül lépett elő.

Katonai szolgálata alatt tudósként művelte a hadtudományt, magyar és német nyelven írta munkáit. Tollával megtisztelő helyet vívott ki a hazai tudományos életben. 1837 nyarán – nyugdíjaztatására várva – elhatározta, hogy bekapcsolódik az MTA keretében folyó hadtudományi tevékenységbe. 1938-tól az MTA Matematikai osztály vezetője. A nagygyűlés 1838. szeptember 7-ei ülésén gróf Teleki József elnök javaslatára Tanárky Sándort rendes tagjának 24 szavazattal megválasztotta.

Tanárky nagy aktivitással folytatta tevékenységét a hadi műnyelvért. Az akadémiai közgyűlés 1839. január 7-ei ülésén Tanárky előadta hadi műnyelv fejlesztése, a műszavak gyűjtése, válogatás, elfogadása, a műszótár szerkesztése, kiadása érdekében kilencpontos programját. Életének utolsó esztendejében Tanárky szorgalmas folytatója a hadi műszavak magyarosításának és 1839 júliusában az összegyűjtött szókészletet beküldi az akadémiai szótár számára. 1939. december 29-én Budán hunyt el.

A Korponay-díj adományozásának szabályai

Az MHTT megalakulása óta lehetőségei szerint közreműködik a hadtudomány ifjú művelőinek nevelésében. A kutatói utánpótlás érdekében felkarolja a fiatal szakembereket, az egyetemi doktoranduszképzést, a kiemelkedő főiskolai és egyetemi hallgatók tudományos tevékenységét. A Társaság feladatai közé tartozik, hogy mozgósítsa elő az ifjú hadtudományi kutatók megbecsülését, a szellemi munkáik és alkotásaik elismerését és támogassa a diszciplína ifjú művelőinek tudományos munkálkodását.

A Társaság ilyen irányú céljainak és működésének érdekében az MHTT Alapszabálya, a 2000. március 31-ei küldöttgyűlés határozatai alapján Korponay Jánosról, az 1848–49-es magyar honvédsereg ezredeséről – *a hadtudományi munkásságáért*, ifjú 25 éves főhadnagyként a Magyar Tudományos Akadémia 1844. december 24-én megválasztott levelező tagjáról – elnevezett

KORPONAY JÁNOS-DÍJAT megalapítja.

A tudományos díj a hadtudományi kutatómunkában kiváló teljesítményeket elért 35 évnél fiatalabb MHTT-tagok, doktoranduszok, egyetemi és főiskolai hallgatók elismerésére szolgál, az alábbi adományozási szabályok szerint:

Az odaítélés alapja:

- 1) új eredeti tudományos értékkel bíró tanulmány, mű, találmány, újítás;
- 2) tudományszakában legalább 3 évi magas színvonalú alkotómunka;
- 3) huzamosabb ideig végzett kiemelkedő tudományszervezői tevékenység.
 - a) A díj odaítélését az MHTT elnöksége által megbízott bizottság kezdeményezi. A szakosztályok javaslata alapján a bizottság a díj adományozására írásos ajánlásait évente szeptember 30-áig terjeszti az elnökség elé.
 - b) Az elnökség 2/3 többségű titkos szavazással évente 1–2 díjat adományoz, külön megállapítva a díj összegét.
 - c) A díjat és az oklevelet az MHTT elnöksége minden évben a Magyar Tudomány Napján adja át az elismerésben részesült fiatal kutatóknak.

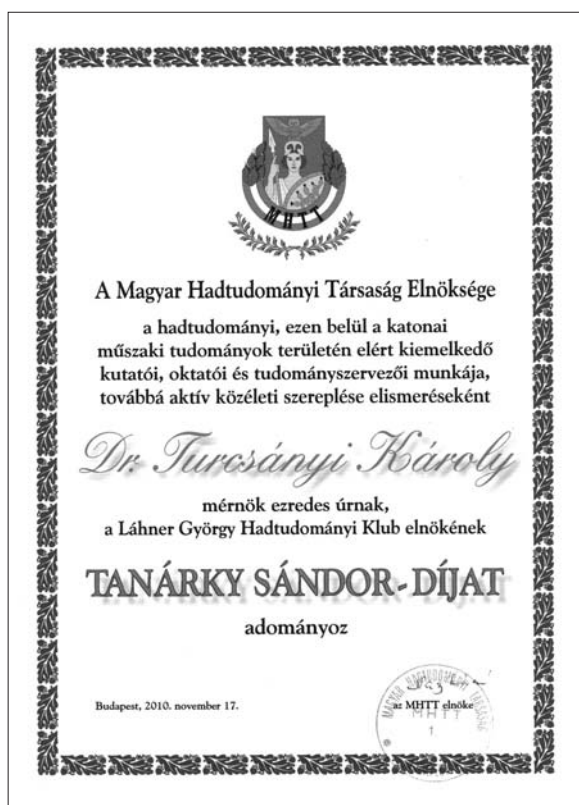
Korponay János 1819. május 16-án született az Abaúj vármegyei Himben. Gimnáziumi tanulmányait Kassán folytatta, ahol sikeresen abszolvált egy évet filozófiából is. Apja példáját követve, a katonatiszti pályát választotta 15 éves korában.

Korponay a 19. század első felének kitűnő egyéniségekkel bővelkedő nemzedékéhez és nemzetünk azon szellemi előharcosai közé tartozott, akiknek érdemeit csak akkor méltányolhatja az utókor igazságosan, ha tekintetbe vesszük azokat a tizenkilencedik századbeli közismert viszonyokat, amelyek között élt és szolgált, küzdött és alkotott. A tudós katona sikerekben, kudarcokban, drámai eseményekben bővelkedő élete és alkotói munkálkodása átívelte a reformkort és a szabadságharcot, az abszolutizmus és a dualizmus kezdeti időszakát.

Hazafiságát, a haladást szolgáló magatartásának erkölcsi bátorságát a honi tudományos közvélemény, az MTA és tagjai, különösen Kiss Károly, az MTA hadtudományi rendes tagja elismerték és nagyra becsülték.

Korponay egyik kiemelkedő hadtudósa volt a 19. századi Magyarországnak. Tudományos életműve bizonyítja, hogy a hazai hadtudomány honi nyelven való művelésével nagy érdemeket szerzett az önálló magyar hadügy megteremtésének szolgálatában.

Tanárky Sándor és Korponay János életútját és katonai tudományos tevékenységét jellemző néhány részletet dr. Ács Tibor történésznek a Hadtudományban megjelent tanulmányaiból idéztük (Hadtudomány, 1993/3–4. és 2001/3. szám).

A Tanárky-díj oklevele és plakettje

Az Életmű-díjasok emlékgyűrűje

A Társaság kitüntetettjei

A Társaság elnöksége 20 év alatt gazdag tudományos életútjuk és a Társaság érdekében kifejtett aktív és eredményes munkájuk elismeréseként az alábbi 40 személy részére adományozott különböző díjakat, kitüntetések:

Az MHTT Tanárky-díjban részesült tagjai:

Dr. Ács Tibor nyá. ezds.	1993
Dr. Pataky Iván nyá. ezds.	1994
Dr. Kovács Jenő nyá. altbgy.	1995
Dr. Pirityi Sándor katonai szakíró	1995
Dr. Kormos László nyá. ezds.	1996
Dr. Bognár Károly nyá. ezds.	1997
Dr. Móricz Lajos nyá. ezds.	1997
Dr. Sebesi Béla nyá. rendőr ezds.	1997
Dr. Várhegyi István nyá. ezds.	1998
Horváth István nyá. ezds.	1999
Dr. Hajma Lajos nyá. ezds.	2000
Dr. Opál Sándor nyá. rendőr alez.	2000
Dr. Turák János nyá. ezds.	2000
Dr. Héjja István nyá. ezds.	2001
Dr. Pekó József nyá. ezds.	2001
Dr. Szabó József nyá. vőrgy.	2002
Dr. Dombrády Lóránd történész	2002
Dr. Nagy László nyá. mk. ezds.	2003
Dr. Csabai Károly nyá. ezds.	2004
Dr. Berek Lajos nyá. ezds.	2005
Dr. Szenes Zoltán nyá. altbgy.	2006
Dr. Padányi József mk. ezds.	2007
Dr. Ványa László mk.alez.	2008
Dr. Felházi Sándor mk.ezds.	2009
Szabóné dr. Szalánczi Erika	2009

Korponay-díjasok:

Magyar Ferenc mk. alezds.	2001
Kovács Zoltán őrgy.	2001
Kállai Attila mk. őrgy.	2002
Ruszin Romulusz őrgy.	2003
Németh József	2007

Életmű-díjasok:

Dr. Móricz Lajos nyá. ezds.	2003
Dr. Szabó József nyá. vőrgy.	2005
Dr. Hajma Lajos nyá. ezds.	2007
Horváth István nyá. ezds.	2008
Dr. Várhegyi István nyá. ezds.	2008
Dr. Enzsöl Gyula nyá. ezds.	2009
Dr. Pirityi Sándor katonai szakíró	2009
Dr. Pataky Iván nyá. ezds.	2010

A Társaság örökös tagjai:

Dr. Móricz Lajos nyá. ezds.	1996
Dr. Szabó József nyá. vőrgy.	2004
Dr. Móricz Lajos nyá. ezds.	85. születésnapja alkalmából és
Dr. Szabó József nyá. vőrgy.	80. születésnapja alkalmából
	névre szóló vésett ezüst
	emlékérmét kapott 2008-ban.

A fenti díjakon kívül a Társaság tagjai közül – kiemelkedő munkájuk elismeréseként – közel száz fő részesült miniszteri vagy államtitkári elismerésben.

A Társaság elnöke ünnepélyes évfordulókon és rendezvényeken köszönte meg, többek aktív és eredményes tevékenységét, elismerő oklevél vagy egy jelképes emléktárgy átadásával.

A jubileumi év kitüntetettjei

Tanárky Sándor-díjas

Turcsányi Károly nyá. ezredes, egyetemi tanár

1966-ban vette át kitüntetéses tiszti oklevelét az Egyesített Tiszti Iskolán. Csapatoknál harcokszó tisztként dolgozott. 1975-ben jeles diplomával végezte el a Budapesti Műszaki Egyetem Közlekedésmérnöki Karát.

Okleveles mérnök katonaként több évet csapatoknál, üzemeltető mérnöki beosztásokban töltött. Ezt követően egy évtizeden át a Honvédelmi Minisztériumban dolgozott.

A 80-as évek közepén a moszkvai Malinovszkij Páncélos Akadémiát arany medál kitüntetéssel végezte el. A ZMNE-n a katonai felsőoktatásba oktatóként, tanszékvezetőként és dékán-helyettesként töltött be beosztásokat.

1987-től bekapcsolódott a Kiss Károly Hadtudományi Klub munkájába. 1989-ben alapítója volt a Láhner György Haditechnikai Klubnak, amelynek 1991-től a mai napig elnöke. Vezetésével a klub 1991-ben csatlakozott a MHTT-hez és munkáját azóta a Társaság keretében végzi. Évente 3–5 szakmai előadást és egy szakmai kirándulást szervez a hadtudományi és a haditechnikai kultúra terjesztése érdekében. Szoros együttműködést alakított ki a Kiss Károly Hadtudományi Klubbal és a Polgári Védelmi Szakosztállyal. Folyamatosan részt vett az MHTT elnökségi munkájában, szakmai témákban több alkalommal volt a társaság konferenciáinak előadója. Alkotó tagja volt a Hadtudományi Lexikon elkészítésének.

Kandidátusi tudományos fokozatát 1990-ben szerezte. 1998-ban négy esztendőre elnyerte a Széchenyi Professzori Ösztöndíjat, 2003-ban pedig a Pro Universitate et Stientia díj tulajdonosa lett. 2009-ben 100%-os értékeléssel védte meg MTA doktori értekezését. Tagja az MTA Hadtudományi Bizottságának, alelnöke az MTA Logisztikai Tudományos bizottságának. Több mint 10 egyetemi jegyzetet készített és öt szakkönyve jelent meg haditechnikai és hadtudományi témákban. Publikációi száma meghaladja a 200-at, amelyből 15 idegen nyelven, többségében külföldön jelent meg.

Alapító tagja a Katonai Műszaki Doktori Iskolának, a haditechnika tudomány-szak vezetője.

Három cikluson keresztül választották meg az Egyetemi Habilitációs Bizottság elnökévé. 2008-ban vezette az egyetem akkreditációs beadványának elkészítését. 2009-ben és 2010-ben irányította az egyetem Felsőoktatási Minőség Díj pályázatának kidolgozását, amelyekkel az egyetem mindkét alkalommal elnyerte az OKM bronz fokozatú elismerő oklevelét.

2009-ben megkapta a Bolyai János gyémánt fokozatú témavezetői díjat, 2010-ben pedig átvehette az 56-os Magyar Szabadságharc Lovagkereszt kitüntetést.

A szakma és a hadtudomány, ezen belül a katonai műszaki tudományok elkötelezettje, ismert és elismert kutatója, tudományszervezője és aktív közéleti szereplője.

Életmű-díjasok

Dr. Bognár Károly nyá. ezredes

1926-ban született, Lepsényben. A gimnáziumi érettségi után 1948-ban vonult be a hadseregbe. 1949-ben avatják tiszté a Kossuth Akadémián. 1959–1962 között elvégzi a ZMKA-t, 1968-ban a hadtudomány kandidátusa, 1994-ben az MTA doktora lesz. A ZMKA-tanulmányai előtt és után a csapatoknál szolgál, majd a VK. Hadművelési Csoportfőnökségen különböző beosztásokat lát el. Néhány éves külszolgálat után 1982-ben nyugállományba vonul.

Szolgálati feladatait kiválóan ellátó katona a biztonság- és védelempolitika, hadászati kérdések ismert publicistája. E témakörökből 10 könyve és kétszázat közelítő tanulmánya, cikke jelent meg. A megtisztelő Tanárky-díjat 1997-ben kapta a biztonság és védelem alapkérdéseinek kimunkálásában való alkotó aktív részvételéért, valamint a haderőreform megoldási módozataival foglalkozó színvonalas tanulmányaiért. Írásai és hozzászólásai révén a Társaság ismert és elismert személyisége. Súlyos betegsége ellenére mindig voltak és még ma is vannak a 85. évébe lépő kutatónak a honvédelemmel, a honvédség fejlesztésével kapcsolatos hasznos gondolatai.

Dr. Pataky Iván nyá. ezredes

1930-ban született. Érettségi után, elvégezte a Honvéd Kossuth akadémiát, 1949-ben avatták fel. Csapattisztként kezdte, majd a II. Rákóczi Ferenc katonai Középiszkolán szolgált, közben az ELTE-n magyar-történelem szakos tanári diplomát szerzett. 1960–1985 között különböző csapatbeosztásokat lát el, majd a tiszti főiskolán tanszékvezetőként, és a PVOP-n osztályvezető-helyettesként, a Polgári Védelem című hetilap főszerkesztőjeként dolgozott. 1955 óta folyamatosan publikál hazai és külföldi lapokban: polgári védelem, katasztrófavédelem, biztonságpolitikai és hadtörténelem témákban. 1975-ben lett a hadtudomány kandidátusa.

A polgári védelmi tudományos élet aktív és elismert résztvevője. Tagja volt a Honvédelem, a Honvédségi Szemle és jelenleg is tagja – a Társaság alapításától – a Hadtudomány és a Magyar Polgári Védelem szerkesztőbizottságainak. Részt vett a Kiss Károly Hadtudományi klub, az MHTT és a magyar Polgári Védelmi Szövetség megalakításában. Több könyve jelent meg. Eredményes tudományos munkája, munkássága, aktív közszereplői tevékenysége elismeréseként, 1994-ben kapta meg a Tanárky-díjat. Ma is részt vesz a katasztrófaelhárítással, a migrációval, a polgári védelem általános és háborús feladataival kapcsolatos kérdések kutatásában.

Az MHTT elnöke 2010. március 29-ei küldöttgyűlésen, ünnepélyes keretek között adta át a 80 éves Pataky Ivánnak az Életmű-díjat.

